

Arbetsolycksfall i jord- och skogsbruk 2013

Utvärdering av sektorns kraftsamling

Stefan Pinzke & Peter Lundqvist
Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)
Arbetsvetenskap, Ekonomi, Miljöpsykologi (AEM)

Slutrapport 161213

I det följande redovisas en sammanfattning av de viktigaste resultaten från undersökningen om arbetsolycksfall i jord- och skogsbruk 2013 (SLF-H1346223). För en mer detaljerad redovisning av resultaten se <http://www.slu.se/aem>.

Bakgrund

Jord- och skogsbruk utgör Sveriges farligaste arbetsplats, där det varje år omkommer 10-15 personer, flera av dem barn. Dessutom skadas tusentals årligen (Arbetsliv, 2010; LRF, 2013). Det är därför en mycket viktig uppgift att kartlägga arbetsskador och olycksfall för att förbättra riskmedvetandet, säkerheten och det förebyggande arbetsmiljöarbetet inom denna sektor (Jordbruksverket, 2007; Arbetsmiljöverket, 2013). Genom att jämföra frekvensen och omfattningen av de skador, som orsakas av olika arbetsmiljöproblem, kan man få en uppfattning om vilka problem som är mest respektive minst allvarliga (SCB, 2003).

2004 genomfördes en omfattande enkät- och intervjuundersökning av 7000 jordbruksföretagare med ekonomiskt stöd från Stiftelsen Lantbruksforskning (Dnr SLF 196/03, Projnr 0335013) och med målsättning att få fördjupad kunskap om olycksfallens omfattning inom jord- och skogsbruk. Studien utarbetades i nära samarbete med representanter från Arbetsmiljöverket, Statistiska Centralbyrån (SCB), LRF, forskare, arbetsmarknadens parter m fl. avseende olycksfall som inträffat i jord- och skogsbruk.

Resultaten från undersökningen visade att ca 5000 olycksfall inträffade år 2004 på jordbruksföretag med och utan skogsbruk. I den officiella arbetsskadestatistik som publiceras av Arbetsmiljöverket anmäldes endast ca 400 arbetsolycksfall år 2004 inom jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske (Arbetsmiljöverket, 2006). Detta innebär att endast 8% av de inträffade olycksfallen framkom i den officiella arbetsskadestatistiken (Pinzke & Lundqvist, 2007; 2011).

Motsvarande enkätstudie hade också tidigare genomförts av dåvarande Lantbrukshälsan och Arbetarskyddsstyrelsen tillsammans med SCB bland 20 000 jord- och skogsbrukare angående olycksfall som inträffat i jord- och skogsbruk under år 1987. Undersökningen visade att det faktiska antalet olycksfall som inträffat i jord- och skogsbruk år 1987 var ca 2 gånger högre än antalet anmälda olycksfall (Hansson et. al., 1990).

Studien från 2004 föranledde en rad olika initiativ för att kommunicera resultaten och diskutera olika möjligheter till åtgärder och satsningar för att minimera personskadorna inom svenskt lantbruk. Två viktiga insatser var initiativ till Kuopideklarationen mot olycksfall i lantbruket och medverkan i regeringsuppdraget/rapporten "Motverka olycksfall i lantbruket" (Jordbruksverket, 2007). I båda fallen påtalas vikten av att en detaljerad och tillförlitlig olycksstatistik inom lantbruket tas fram årligen som underlag till både förebyggande insatser och utvärdering av effekten av företagna insatser. I sin förlängning och som en mycket viktig följd av studien och av rapporten "Motverka olycksfall i lantbruket" startade SLU, LRF och JTI på regeringens uppdrag upp projektet "Säkert Bondförnuft" med målsättningen att halvera olycksfallen i jordbruket till 2013 (<http://www.sakertbondfornuft.se/>).

Syfte

Syftet med föreliggande studie var att SLU/AEM i samarbete med SCB genomföra en omfattande enkät- och intervjuundersökning rörande olycksfall i jord- och skogsbruk 2013 på motsvarande sätt som genomfördes 2004 och 1987 för att:

- 1) få färsk och tillförlitlig statistik över dagens arbetssituation och inträffade olycksfall inom jord- och skogsbruk.
- 2) studera olycksutvecklingen inom jord- och skogsbruket genom att jämföra med resultat från 2004 och 1987 års studier.
- 3) få underlag för att kunna utvärdera den nationella kraftsamling som har genomförts dels genom satsningen "Säkert Bondförnuft" och dels genom Arbetsmiljöverkets nationella tillsynsinsats samt andra initiativ som alla syftade till att förebygga skador inom sektorn.

UPPLÄGGNING OCH GENOMFÖRANDE

Huvudundersökningen genomfördes som en postenkät med två påminnelser samt telefonintervjuer med företag som redovisat olycksfall.

Population och urval

Målpopulationen, dvs. de objekt som man önskade dra slutsatser om, utgjordes i denna undersökning av lantbruksföretag som 2013 hade mer än två hektar åker, företag med stor djurbesättning (oavsett åkerarealens storlek) samt företag med trädgårdsodling (minst 0,3 hektar friland eller minst 200 kvadratmeter växthusyta).

Urvalsramen utgjordes av lantbruksregistret (LBR) 2013. Populationen storlek var drygt 63000 företag. Detta kan jämföras med ungefär 67000 för motsvarande undersökning 2004 och 103600 företag 1987.

Från urvalsramen drogs ett stratifierat urval om 6000 lantbruksföretag som utgjorde grunden för postenkäten. Motsvarande urvalstorlekar för 2004 och 1987 var 7000 resp. 10000 företag.

Variabler

Postenkäten bestod av tre dubbelsidigt blad med totalt 21 frågor. Den viktigaste frågan gällde om det förekommit några olycksfall på företaget under 2013. Med olycksfall avsågs plötsligt inträffade olyckshändelser som medfört kroppsskada och som utgjort hinder i arbetet. Olycksfallen har rapporterats per verksamhet, dvs. för jordbruk, trädgårdsodling, kombinerat jord- och skogsbruk samt för annan näringsverksamhet (inkomstbringande verksamhet som har direkt samband med lantbruket). Telefonintervjublanketten avsåg ytterligare 11 frågor för respektive olycksfall på företaget. Svaren på frågor avseende huvudsaklig händelse och referensområde i postenkäten och telefonintervjublanketten kodades enligt särskild framtagen kodförteckning.

Förutom variabler som samlats in via blanketterna hämtades ett antal registervariabler från LBR. Dessa är bland annat företagets timklass och driftsinriktning (enligt lantbrukstypologin, dvs. typklassificeringssystemet för lantbruksföretag). Uppgifterna från LBR avser 2012.

Frågorna i postenkäten och telefonintervjublanketten överensstämde i stort med frågorna i de två tidigare undersökningarna förutom några tillägsfrågor om företaget haft arbetsmiljörådgivning och om man genomfört åtgärder för att förebygga olycksfall.

Datainsamling

Totalt besvarade 3 379 företag huvudundersökningens postenkät, dvs 56 procent av de utvalda företagen. Motsvarande svarsfrekvens för 2004 och 1987 års undersökning var 81 respektive 86 procent.

Sammantaget pågick datainsamlingsarbetet av postenkäten från mitten av april till mitten av maj 2014 medan huvuddelen av telefonintervjuerna genomfördes under 2015.

Viktberäkning och skattning

Vikter har tagits fram för att kunna räkna upp resultatet från urvalsnivå till populationsnivå. Vikterna i denna undersökning kompenserar även för objektbortfallet och mätfelet, medan det partiella bortfallet hanterades genom imputeringar.

Vikterna har även justerats för bortfallsskevheter och mätfelsskevheter med utgångspunkt i 2004 års undersökning. Vikterna har justerats med en konstant som har beräknats utifrån resultat med och utan dessa studier 2004.

Resultatsammanställning

Sammanställningen av resultaten avser som ovan beskrivits en uppräknings genom viktning och skattning av de svarande till hela populationen och alltså inte bara de svarande. Detta gäller inte för frågorna hämtade från telefonintervjuerna 2013, dvs frågorna avseende huvudsakliga händelse, referensområde för olyckan, sjukvårdskontakt, skadad kroppsdel, typ av skada, samt hur den skadade mår idag. Resultaten från dessa frågor 2013 redovisas således ej justerade för skevheter och inte heller uppräknade till populationsnivå.

Den viktiga frågan om olycksfall delades upp per verksamhet och korstabulerades mot samtliga frågor i postenkäten.

Till varje parameterskattning anges s.k. medelfel i procent som ett mått på osäkerheten i skattningen. Det bör påpekas att osäkerheten i skattningar bedöms som mycket stor om antalet observationer är mindre än 15 eller det relativa medelfelet överskrider 35 procent.

Antalet trädgårdsolycksfall på lantbruksföretag både år 2013 och 2004 redovisas inte, på grund av osäkerheten då relativa medelfelen betydligt överskrider 35 procent, men är med stor säkerhet färre än 100 till antal.

RESULTATSAMMANFATTNING

- Ca 4400 olycksfall beräknades inträffa år 2013 på jordbruksföretag och jordbruksföretag i kombination med skogsbruk (varav ca 66% inom jordbruket, 18% inom skogsbruket och 14% i annan närliggande verksamhet). Detta är en minskning med ca 12% jämfört med undersökningen 2004 då det inträffade ca 5000 olycksfall (varav ca 74% inom jordbruket, 18% inom skogsbruket och 8% annan verksamhet). Olycksfallen inom verksamheten jordbruk skattades till 2923 stycken 2013 medan siffran var 3711 tio år tidigare, en skillnad på närmare 22%. Skillnaderna är inte statistiskt säkerställda men är ändå så pass stora att vi har relativt goda skäl att tro att det rör sig om en faktisk minskning (Tabell 1).

Tabell 1. Antal olycksfall och andel per verksamhet 2013, 2004, 1987. Medelfel i procent kursivt efter respektive uppgift.

Verksamhet	Antal olycksfall						Andel olycksfall (%)					
	2013		2004		1987		2013		2004		1987	
Jordbruk	2923	12	3711	14	7520	4	66	5	74	4	83	
Trädgårdsodling	
Komb. jord-/skogsbruk	790	26	891	23	1520	9	18	4	18	4	17	
Annan näringsverksamhet	625	31	380	27			14	4	8	2		
Summa	4412	11	5013	11	9040		100	0	100	0	100	0

- Arbetsbehovet (mätt i standardtimmar) i jordbruket har minskat från 150 miljon arbetstimmar 1988, till 106 miljoner 2004, ner till 88 miljon arbetstimmar 2013. Detta gör att antalet olycksfall per miljoner standardtimmar inte minskat på totalen enligt skattningsarna 2004 och 2013, Tabell 2.

Tabell 2. Antal olycksfall per en miljon standardtimmar 2013, 2004, 1987. Medelfel i procent kursivt efter respektive uppgift.

Verksamhet	Antal olycksfall per en miljon standardtimmar					
	2013		2004		1987	
Jordbruk	33	12	35	14	50	
Trädgårdsodling		
Komb. jord-/skogsbruk	9	26	8	23	110	
Annan näringsverksamhet	7	31	4	27		
Summa	50	11	47	11	55	

- Jämförelse mellan denna undersökning och den arbetsskadestatistik som publiceras av Arbetsmiljöverket visar på stora skillnader. Antalet anmälda arbetsolycksfall år 2013 inom jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske är där 319 (Arbetsmiljöverket, 2014). Detta innebär att mörkertalet för olyckor i lantbruket fortfarande är mycket stort då endast 7% av de inträffade olycksfallen framkommer i den officiella arbetsskadestatistiken. Motvarande för 2004 var 8%.
- På ca 6% av alla jordbruksföretag 2013 inträffade det minst ett olycksfall som medfört kroppsskada och som utgjort hinder i arbetet. Motvarande för 2004 var 7%. (Tabell 3).
- Vad gäller olycksfall inom olika driftsinriktningar framgår det att det till stor del är jordbruksföretag med djurproduktion som drabbas, 48% 2013 respektive 57% 2004, Tabell 3.
 - 2004 inträffade det allra högst andel olycksfall (30%) på företag med mjölkproduktion. 2013 hade motsvarande andel minskat till 18%, Tabell 3. Detta innebär att vi kan konstatera en statistisk säkerställd minskning av antal olycksfall på mjölkföretag från 1538 år 2004 till 738 år 2013.
 - Samtidigt har antalet mjölkgårdar minskat vilket medförde att under 2013 drabbades 17% av alla kvarvarande gårdar med mjölkproduktion av ett eller flera olycksfall. Motsvarande för 2004 var 15%, Tabell 3.

Tabell 3. Antal och andel företag med olycksfall per driftsinriktning 2013, 2004. Medelfel i procent kursivt efter respektive uppgift.

Driftsinriktning	Antal företag med olycksfall				Andel företag (%) per driftsinriktning				Andel företag (%) med olycksfall				Antal olycksfall per en miljon standardtimmar			
	2013		2004		2013		2004		2013		2004		2013		2004	
Växtodling	885	<i>19</i>	937	<i>34</i>	23	<i>4</i>	20	<i>6</i>	5	<i>1</i>	5	<i>2</i>	40	<i>21</i>	34	<i>33</i>
Mjölkkor	694	<i>11</i>	1370	<i>17</i>	18	<i>2</i>	30	<i>5</i>	17	<i>2</i>	15	<i>3</i>	38	<i>12</i>	48	<i>17</i>
Husdjur, övrigt	1178	<i>18</i>	1222	<i>16</i>	30	<i>5</i>	27	<i>4</i>	8	<i>1</i>	7	<i>1</i>	53	<i>20</i>	48	<i>16</i>
Blandat	323	<i>27</i>	549	<i>26</i>	8	<i>2</i>	12	<i>3</i>	7	<i>2</i>	9	<i>2</i>	40	<i>26</i>	53	<i>32</i>
Småbruk	814	<i>34</i>	497	<i>52</i>	21	<i>6</i>	11	<i>5</i>	4	<i>1</i>	3	<i>2</i>	146	<i>34</i>	120	<i>50</i>
Summa	3894	<i>11</i>	4575	<i>12</i>	100	<i>0</i>	100	<i>0</i>	6	<i>1</i>	7	<i>1</i>	50	<i>11</i>	47	<i>11</i>

- Flest olycksfall inträffar på småbruksföretag där arbetsbehovet är lågt (< 400 standardtimmar) (Tabell 3) eller på företag där arbetsbehovet är mindre än 1600 standardtimmar (Tabell 4).

Tabell 4. Antal olycksfall och andel per timklass 2013, 2004. Medelfel i procent kursivt efter respektive uppgift.

Standardtimmar	Antal olycksfall				Andel olycksfall				Antal olycksfall per en miljon standardtimmar			
	2013		2004		2013		2004		2013		2004	
-1600	2610	<i>17</i>	2405	<i>19</i>	59	<i>5</i>	48	<i>5</i>	98	<i>17</i>	79	<i>19</i>
1600 -	1803	<i>8</i>	2608	<i>10</i>	41	<i>5</i>	52	<i>4</i>	29	<i>8</i>	35	<i>9</i>
Summa	4412	<i>11</i>	5013	<i>11</i>	100	<i>0</i>	100	<i>0</i>	50	<i>11</i>	47	<i>11</i>

- Två tredjedelar av olycksfallen inträffade i Götaland (62%).
 - Tar man hänsyn till arbetsbehov så inträffar det flest olycksfall i Norrland.
- Både under 2013 och 2004 inträffade en tredjedel av olycksfallen på företag där arbetet till minst 90% utfördes ensam av brukaren.
- Ca en tredjedel av de "renodlade" jordbruksföretagen som rapporterade olycksfall hade anställda vilket är en minskning (ej signifikant) jämfört med 2004 då ca hälften hade anställda.
 - Motsvarande rapporterade 43% av "annan" verksamhet med anställda olycksfall 2013, en ökning (ej signifikant) jämfört med 2004 då 21% hade olycksfall.
- 70% av olycksfallen inträffade på "renodlade" jordbruksföretag där jordbruket var huvudsyssla 2013. Motsvarande för 2004 var 81%.
- Inom den "renodlade" jordbruksverksamheten 2013 var det brukaren som främst drabbades av olycksfall (69%), familjemedlem (18 år eller äldre) (17%) samt anställda (11%). Motsvarande andelar 2004 var 61%, 32%, 6%.
- 67 resp. 63% av olycksfallen inom jord- och skogsbruket söktes sjukvård 2013 och 2004.
 - Den genomsnittliga frånvaron från arbetet var 21 dagar beräknat på samtliga verksamheter 2013. Motsvarande för 2004 var 14 dagars frånvaro. Ökningen är inte signifikant.
- 20% av skadorna ledde till sjukskrivning 2013 jämfört med 16% 2004.
 - Den genomsnittliga sjukskrivningstiden var 15 dagar 2013 jämfört med 9 dagar 2004.
- Både 2013 och 2004 anmäldes endast 11% av skadorna inom jord- och skogsbruket till Försäkringskassan.

- 74% av olycksfallen inom jord- och skogsbruket 2013 och 84% 2004 drabbade män. Minskningen är inte signifikant.
- 55% av de olycksdrabbade 2013 var över 55 år gamla jämfört med 46% 2004.
 - 28% var 65 år eller äldre 2013 jämfört med 7% 2004. Ökningen är signifikant.
- Den drabbade i den "renodlade" jordbruksverksamheten hade i genomsnitt 31 års yrkeserfarenhet 2013 (29 år 2004).
 - 80% hade minst 10 års yrkeserfarenhet 2013 jämfört med 76% 2004.
- Merparten av olycksfallen inom det "renodlade" jordbruket inträffade utomhus både 2013 (57%) och 2004 (66%).
- Vanligaste månaderna för olycksfallen inom jord- och skogsbruk 2013 var juni (13%), juli (11%), december (10%) och februari (9%). Motsvarande för 2004 var november (16%), september (12%), april (12%) och mars (9%).
- 21% av de företag där det inträffat olycksfall inom jord- och skogsbruk 2013 har haft någon form av arbetsmiljörådgivning, främst genom "Säkert Bondförnuft" (16%).
- 10% av de företag där det *inte* inträffat olycksfall inom jord- och skogsbruk 2013 har haft någon form av arbetsmiljörådgivning.
- 67% av de företag där det inträffat olycksfall inom jord- och skogsbruk 2013 har vidtagit förebyggande åtgärder mot olycksfall, främst genom att ha åtgärdat någon brist (33%) samt ökad användning av skyddsutrustning (31%).
 - 14% av företagen där det inträffat olycksfall har vidtagit åtgärderna till följd av rådgivningen.
- 53% av de företag där det *inte* inträffat olycksfall inom jord- och skogsbruk 2013 har vidtagit förebyggande åtgärder mot olycksfall, främst genom att ha använt skyddsutrustning (40%) och åtgärdat någon brist (18%).
 - 6% av företagen där det *inte* inträffat olycksfall har vidtagit åtgärderna till följd av rådgivningen.

Följande resultat för 2013 är hämtade från telefonintervjuerna och är ojusterade för skevheter.

- Vanligaste skadehändelse inom jord- och skogsbruk 2013 var djurrelaterade olycksfall (djurspark mm) (27%) följt av fallolyckor (21%), träffad av föremål i rörelse (15%) och maskin/fordonsolyckor (10%). Motsvarande skadehändelser 2004 var djurrelaterade olycksfall (30%) följt av fallolyckor (25%), maskin/fordonsolyckor (16%) och träffad av föremål i rörelse (10%).
- Vanligaste områden vid skadetillfället inom det "renodlade" jordbruket 2013 var husdjur (53%), grödor (16%), byggnader/inventarier (11%), samt traktorkörning (10%). Motsvarande områden 2004 var husdjur (44%), byggnader/inventarier (27%), grödor (13%), samt traktorkörning (5%).
 - En tredjedel av olycksfallen inom skogsbruket 2013 inträffade vid fällning av träd.
 - Flest olycksfall i annan näringsverksamhet 2013 inträffade i samband med hästverksamhet.
- De olycksdrabbade inom det "renodlade" jordbruket 2013 sökte sjukvård först vid sjukhus (43%), följt av vårdcentral (36%), i 9% av fallen tillkallades ambulans. Motsvarande procentandelar för 2004 var sjukhus (65%), vårdcentral (19%) och ambulans (8%).

- Vanliga kroppsdelar som skadades vid olycksfall inom jord- och skogsbruket 2013 var höftled, ben och knä (20%), hand, handled, fingrar (15%), huvud (15%), axel, arm (11%) samt fot, fotled och tår (10%). Motsvarande för 2004 var hand, handled, fingrar (23%), axel, arm (13%), höftled, ben och knä (14%), fot, fotled och tår (13%) samt huvud (10%).
- Vanligaste skadetyper inom jord- och skogsbruk 2013 var kross- eller klämskada (23%), följt av skelettskada (18%), sårskada (17%) samt stukning m.m. (9%). Motsvarande skadetyper för 2004 var kross- eller klämskada (33%), följt av stukning m.m. (18%), sårskada (16%) samt skelettskada (14%).
- 70% av de skadade inom jord- och skogsbruk 2013 har blivit fullt återställda medan 28% har kvarvarande hälsoproblem.

DISKUSSION

Orsakssamband

När det gäller frågan om samband, så är detta en beskrivande undersökning, dvs. det går inte utan vidare att dra slutsatser om orsakssamband.

Jämförelse av resultat från 2013 mot 2004

Det går bra att jämföra resultaten mellan årgång 2004 och 2013. De fel i statistiken som uppstår på grund utav att vi dragit ett urval istället för att undersöka alla företag går att mäta och anges som medelfel. Man bör även beakta att målpopulationerna ändrats (till viss del nya företag), även om 2013 års undersökning försökt efterlikna 2004-års undersökning så mycket som möjligt.

En bortfallsanalys gjordes för undersökningen 2004 för att justera skattningar för skevheter som bland annat kan bero på att uppgiftslämnaren inte är villig att delta i undersökningen, inte går att nå eller är förhindrad att medverka, t.ex. på grund av sjukdom. 2004 gjordes även justeringar från en mätfelsuppföljning där man per telefon återkontaktade en del av de som i enkäten angett att de ej haft olycksfall och ställt mer djupgående frågor. Då framgick i många fall att företaget visst haft olycksfall och på så sätt kunde skattningarna justeras. Till 2013 undersökning antog vi att dessa justeringar skulle vara relevanta även om relativt mycket tid hade förflutit vilket kan utgöra en viss osäkerhet. Ramkvalitén bör vara mycket god och inte tillföra mycket fel.

Som ovan nämnts är resultaten från de frågor som hämtats från telefonintervjuerna 2013 ojusterade för skevheter vilket medför att jämförelser med resultaten från 2004 blir osäkra.

Jämförelse av resultat från 2004 mot 1987

Det är inte helt lätt att bedöma hur olycksfrekvens m.m. har förändrats sedan 1987. Man bör beakta att både målpopulationer och felmarginaler skiljer sig mellan undersökningen 1987 och undersökningarna 2004 och 2013. Målpopulationen för 2004 undersökning avsåg lantbruksföretag med minst två hektar åker eller stor djurhållning eller stor trädgårdsodling, medan den 1987 avsåg även små lantbruk under dessa gränser med främst skogsbruk. Resultaten för 2004 omfattade även olycksfall som inträffat inom annan näringsverksamhet i direkt samband med lantbruksföretaget. Frågeblanketten har förbättrats, vilket har höjt kvaliteten i undersökningen. Förbättringarna i urvals- och skattningsmetoder 2004 ger säkrare resultat än om de tidigare metoderna 1987 använts och leder inte till att jämförbarheten blir sämre, eftersom sannolikhetsurval och erkända skattningsmetoder har använts i båda fallen.

REFERENSER

Arbetsliv, 2010. Många risker inom jordbruket.

<http://www.prevent.se/Arbetsliv/Artikel/2010/Manga-risker-inom-jordbruket/>

Arbetsmiljöverket, 2006. Arbetsskador 2004. Arbetsmiljöstatistik Rapport 2006:1, Sveriges Officiella Statistik, Arbetsmiljöverket, Solna.

Arbetsmiljöverket, 2013. Arbetsskador 2012. Arbetsmiljöstatistik Rapport 2013:1.

<https://www.av.se/globalassets/filer/statistik/arbetsmiljostatistik-arbetsskador-2012-rapport-2013-01.pdf>

Arbetsmiljöverket, 2014. Arbetsskador 2013. Arbetsmiljöstatistik Rapport 2014:1.

<https://www.av.se/globalassets/filer/statistik/arbetsmiljostatistik-arbetsskador-2013-rapport-2014-01.pdf>

Jordbruksverket, 2007. Motverka olycksfall i lantbruket. Rapport 2007:8.

Hansson, R et al, 1990. Undersökning av olycksfallen i jord- och skogsbruk 1987. Lantbrukshälsan. Rapport nr 28/89. Stockholm.

LRF, 2013. Säkert Bondförnuft minskar olyckorna.

<http://www.lrf.se/Medlem/Foretagande/Arbetsmiljo/Sakert-bondfornuft/>

Pinzke, S. & Lundqvist, P. 2007. Occupational accidents in Swedish agriculture. Agricultural Engineering Research, 13, pp 159-165.

Pinzke, S. & Lundqvist, P. 2011. Arbetsolycksfall i jord- och skogsbruk 2004. LTJ-rapport 2011:44, Alnarp, ISSN-1654-5427, ISBN-978-91-86373-95-5.

http://pub.epsilon.slu.se/8534/1/pinzke_et_al_120104.pdf

Statistiska Centralbyrån, 2003. Arbetssjukdomar och olycksfall 2001. Arbetarskyddsstyrelsen & SCB. Örebro.

KOMMUNIKATIONS- OCH KUNSKAPSFÖRMEDLING

Studien har föranlett och kommer successivt under 2017 att föranleda en rad olika initiativ för att kommunicera resultaten och diskutera olika möjligheter till åtgärder och satsningar för att minimera personskadorna inom svenskt lantbruk.

- Rapport av "Arbetsolycksfall i jord- och skogsbruk 2013" i SLU:s rapportserie baserat på SLU/SCB-studien.
- Upprättande av hemsida
- Olycksfallsseminarium i Alnarp
- Presentation på konferenser
- Presentationer inom utbildning
- Vetenskaplig publicering

PROJEKTRAPPORT

Resultaten från studien kommer under våren 2017 att redovisas i en omfattande rapport: i SLU:s rapportserie.

UPPRÄTTANDE AV HEMSIDA

Efter projektets avslutning kommer resultat från studien att läggas ut på AEM:s hemsida, <http://www.slu.se/aem>.

SEMINARIUM I ALNARP

Under våren 2017 kommer ett olycksfallsseminarium att anordnas i Alnarp där resultaten från föreliggande studie och andra olycksfallsstudier genomförda vid AEM, kommer att redovisas och diskuteras. Seminariet samordnas med Catharina Alwall Svennefelt, doktorand vid AEM, som kommer att presentera resultat från sina intervjustudier med lantbrukare och deras erfarenheter av olyckor och syn på olycksrisker. Till seminariet kommer forskare, representanter från Arbetsmiljöverket, LRF, Lantbrukets arbetsmiljökommitté (LAMK) och tillsammans med företrädare för branschen att bjudas in för att diskutera olika strategier för att minimera antalet personskador inom svenskt lantbruk.

PRESENTATION PÅ KONFERENSER

En viktig del i den arbetsvetenskapliga forskningen är att presentera och diskutera forskningsresultat. Föreliggande studier avses att presenteras vid följande nationella och internationella konferenser:

- Forum för Arbetslivsforskning (FALF) 2017 års nationella arbetslivskonferens "Arbetslivets utmaningar i staden och på landsbygden" 13-15 juni, 2017, SLU/Alnarp.
- ISASH 2017, Annual Conference for the International Society for Agricultural Safety and Health (ISASH), 25-29 Juni, 2017, Logan, Utah, USA
- World Congress on Safety & Health at Work, ILO & ISSA, 3-6 September, 2017, Singapore
- Resultaten kommer även att redovisas och användas som underlag inom det kommande EU/COST-nätverksprojektet "Safety Culture and Risk Management in Agriculture"

PRESENTATIONER INOM UTBILDNING

Resultat från projektet presenterades vid NIVA-kursen "Occupational Health and Safety in Agriculture and Horticulture", 15 -17 november, 2016, Malmö.

Resultaten från projektet används också på kurser inom SLU:s utbildningsprogram.

VETENSKAPLIG PUBLICERING

Resultaten avses till hösten 2017 att publiceras i en internationellt erkänd "peer-review" tidskrift och ingå som ett delarbete i Catharina Alwall Svennefelts doktorsavhandling.